

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/191629,Ewa-Wojcicka-Zastraszajacy-przyklad-dla-calej-Europy.html>
26.02.2026, 15:58

Ewa Wójcicka: Zastraszający przykład dla całej Europy

Kiedy podpisywano kapitulację Powstania Warszawskiego, strona niemiecka zobowiązała się do oszczędzenia mienia publicznego, w tym m.in. budynków o znaczeniu historycznym i kulturalnym, oraz własności prywatnej. Zamiast tego rozpoczęto jednak, zakrojoną na niespotykaną skalę, akcję niszczenia polskiej stolicy.

02.10.2026

[Powstanie Warszawskie](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

Po 63 dniach powstania lewobrzeżna Warszawa stała się w morzem ruin. Szacuje się, że na skutek walk, ostrzałów artyleryjskich i bombardowań, zniszczeniu uległo od 25% do 30% substancji miasta, w tym zarówno zabudowy mieszkalnej, jak i budynków użyteczności publicznej oraz sakralnej (np. kościół św. Aleksandra na placu Trzech Krzyży, św. Andrzeja na pl. Teatralnym, kościół św. Marcina na ul. Piwnej). Na Starym Mieście tylko jedna kamienica, przy ul. Długiej 6, nadawała się do zamieszkania. Ucierpiały również Śródmieście, Wola, Mokotów, Powiśle.

„Warszawa ma być zrównana z ziemią”

Adolf Hitler po otrzymaniu informacji o wybuchu powstania wydał rozkaz:

„Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla całej Europy!”

Po upadku powstania miasto stało się bezludnym pustkowiem, w którego ruinach ukrywała się niewielka garstka ludności tzw. robinsonowie. Pozostali mieszkańcy oraz powstańcy zostali zmuszeni do opuszczenia miasta. Tragicznego obrazu opustoszałych ruin dopełniały liczne mogiły poległych, pogrzebanych najczęściej na ulicach, podwórkach domów, ogródkach, skwerach. Wiele grobów było anonimowych, tylko drewniane krzyże wskazywały na miejsce pochówku.

Niemcy kontynuowali dzieło zniszczenia martwej stolicy, mimo że 2 października 1944 r., kiedy podpisywano kapitulację, strona niemiecka zobowiązała się do oszczędzenia mienia publicznego, w tym m.in. budynków o znaczeniu historycznym i kulturalnym oraz własności prywatnej. Niestety, tych postanowień nie dotrzymano.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Powstanie warszawskie, Zbrodnie niemieckie

Artykuł